

(19)

URZĄD
PATENTOWY
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

(10) **PL 246165 B1**

(12)

Opis patentowy

(21) Numer zgłoszenia: **443809**

(22) Data zgłoszenia: **2023.02.16**

(43) Data publikacji o zgłoszeniu: **2024.08.19 BUP 34/2024**

(45) Data publikacji o udzieleniu patentu: **2024.12.09 WUP 50/2024**

(51) MKP:

G04F 10/00 (2006.01)

H03M 1/38 (2006.01)

- (73) Uprawniony z patentu:
**AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA
IM.STANISŁAWA STASZICA W KRAKOWIE,
Kraków, PL**
- (72) Twórca(-y) wynalazku:
**DARIUSZ KOŚCIELNIK, Kraków, PL
KONRAD JURASZ, Świnna, PL
JAKUB SZYDUCZYŃSKI, Szczepczeszyn, PL**
- (74) Pełnomocnik:
rzecz. pat. Patrycja Rosół, Kraków, PL

(54) Tytuł:

Układ do bezzegarowego i bezpośredniego przetwarzania interwału czasu na słowo cyfrowe

PL 246165 B1

Opis wynalazku

Przedmiotem wynalazku jest układ do bezzegarowego i bezpośredniego przetwarzania interwału czasu na słowo cyfrowe, znajdujący zastosowanie w systemach kontrolno-pomiarowych o wymaganej bardzo wysokiej sprawności energetycznej, takich jak aparatura biomedyczna oraz urządzenia mobilne.

Z opisu patentowego US 9612581 B1 znany jest układ do bezpośredniego przetwarzania interwału czasu na słowo cyfrowe. Układ ten zawiera zespół n kondensatorów o binarnie skalowanych pojemnościach, przy czym n jest liczbą bitów wyjściowego słowa cyfrowego. Pojemność każdego kolejnego kondensatora zestawu jest dwukrotnie mniejsza od pojemności kondensatora bezpośrednio go poprzedzającego. Sumaryczna pojemność wykorzystywanych kondensatorów wynosi zatem $(2^n - 1)C_0$, przy czym pojemność C_0 , nazywana jednostką, jest pojemnością kondensatora o najmniejszej pojemności w zestawie kondensatorów. Powierzchnia zajmowana przez zestaw kondensatorów w układzie monolitycznym jest natomiast wprost proporcjonalna do sumarycznej pojemności kondensatorów tego zestawu. Dolna okładka każdego kondensatora zestawu kondensatorów jest połączona z masą układu, a górna okładka każdego kondensatora zestawu kondensatorów jest połączona ze stykiem ruchomym przełącznika zestawu przypisanego temu kondensatorowi. Pierwszy styk nieruchomy każdego przełącznika zestawu jest połączony z szyną referencyjną, drugi styk nieruchomy każdego przełącznika zestawu jest połączony z masą układu, a trzeci styk nieruchomy każdego przełącznika zestawu jest połączony z szyną sygnałową. Układ zawiera ponadto moduł sterujący wyposażony w wejście przetwarzanego interwału czasu, wyjście sygnalizujące zakończenie przetwarzania, wejście referencyjne połączone z wyjściem komparatora referencyjnego i wejście sygnałowe połączone z wyjściem komparatora sygnałowego. Moduł sterujący jest także wyposażony w wyjście referencyjne połączone z wejściem sterującym źródła prądowego referencyjnego i wyjście sygnałowe połączone z wejściem sterującym źródła prądowego sygnałowego, a także wyjścia sterujące przełącznikami zestawu oraz wyjście n -bitowego wyjściowego słowa cyfrowego. Wejście nieodwracające komparatora referencyjnego, monitorującego napięcie narastające na kondensatorze ładowanym za pomocą źródła prądowego referencyjnego, jest połączone z szyną referencyjną oraz wyjściem źródła prądowego referencyjnego. Wejście tego źródła prądowego jest połączone z napięciem zasilania. Wejście odwracające komparatora referencyjnego jest połączone z napięciem progowym. Wejście nieodwracające komparatora sygnałowego, monitorującego napięcie narastające na kondensatorze ładowanym za pomocą źródła prądowego sygnałowego, jest połączone z szyną sygnałową oraz wyjściem źródła prądowego sygnałowego. Wejście tego źródła prądowego jest połączone z napięciem zasilania. Wejście odwracające komparatora sygnałowego jest połączone z napięciem progowym oraz wejściem odwracającym komparatora referencyjnego.

Celem wynalazku jest opracowanie układu do bezzegarowego i bezpośredniego przetwarzania interwału czasu na słowo cyfrowe, przeznaczonego do stosowania w systemach kontrolno-pomiarowych o wysokiej sprawności energetycznej.

Układ do bezzegarowego i bezpośredniego przetwarzania interwału czasu na słowo cyfrowe, według wynalazku, zawiera moduł sterujący wyposażony w wejście przetwarzanego interwału czasu, wyjście zakończenia przetwarzania, wejście referencyjne połączone z wyjściem komparatora referencyjnego i wejście sygnałowe połączone z wyjściem komparatora sygnałowego. Moduł sterujący jest ponadto wyposażony w wyjście referencyjne połączone z wejściem sterującym źródła prądowego referencyjnego i wyjście sygnałowe połączone z wejściem sterującym źródła prądowego sygnałowego, a także wyjścia sterujące połączone z wejściami sterującymi przełączników zestawu oraz wyjście n -bitowego wyjściowego słowa cyfrowego. Wyjściowe słowo cyfrowe zawiera natomiast r najbardziej znaczących bitów oraz $n-r$ najmniej znaczących bitów, gdzie r jest stopniem linearyzacji.

Wejście nieodwracające komparatora referencyjnego jest połączone z szyną referencyjną oraz wyjściem źródła prądowego referencyjnego. Wejście źródła prądowego referencyjnego jest połączone z napięciem zasilania. Wejście odwracające komparatora referencyjnego jest połączone z napięciem progowym. Wejście nieodwracające komparatora sygnałowego jest połączone z szyną sygnałową oraz wyjściem źródła prądowego sygnałowego. Wejście źródła prądowego sygnałowego jest połączone z napięciem zasilania. Wejście odwracające komparatora sygnałowego jest połączone z napięciem progowym oraz wejściem odwracającym komparatora referencyjnego.

Zestaw kondensatorów zawiera $n-r$ kondensatorów, a pojemność każdego kolejnego kondensatora zestawu kondensatorów jest dwukrotnie mniejsza od pojemności kondensatora bezpośrednio go poprzedzającego. Dolna okładka każdego kondensatora zestawu kondensatorów jest połączona

z masą układu. Górna okładka każdego kondensatora zestawu kondensatorów jest połączona ze stykiem ruchomym przełącznika zestawu przypisanego temu kondensatorowi. Pierwszy styk nieruchomy każdego przełącznika zestawu jest połączony z szyną referencyjną. Drugi styk nieruchomy każdego przełącznika zestawu jest połączony z masą układu. Trzeci styk nieruchomy każdego przełącznika zestawu jest natomiast połączony z szyną sygnałową.

Istotą rozwiązania jest to, że moduł sterujący zawiera r -bitowy licznik, którego wyjścia są połączone z wyjściami r najbardziej znaczących bitów wyjściowego słowa cyfrowego. Moduł sterujący jest ponadto wyposażony w wyjścia licznikowe, z których każde jest połączone z wejściem sterującym innego przełącznika licznikowego. Ze stykiem ruchomym każdego przełącznika licznikowego jest natomiast połączona górna okładka innego kondensatora licznikowego. Pierwszy styk nieruchomy każdego przełącznika licznikowego jest połączony z szyną referencyjną, a drugi styk nieruchomy każdego przełącznika licznikowego jest połączony z masą układu. Z masą układu jest także połączona dolna okładka każdego kondensatora licznikowego. Pojemność każdego kondensatora licznikowego jest taka sama.

Korzystne jest, gdy stopień linearyzacji r jest liczbą naturalną, większą od jeden i mniejszą od liczby n bitów wyjściowego słowa cyfrowego.

Korzystne jest także, gdy układ zawiera dwa kondensatory licznikowe.

Korzystne jest, gdy wydajność źródła prądowego referencyjnego jest taka sama jak wydajność źródła prądowego sygnałowego. Jednocześnie pojemność każdego kondensatora licznikowego jest dwukrotnie większa od pojemności kondensatora o największej pojemności w zestawie kondensatorów.

Korzystne jest także, gdy wydajność źródła prądowego referencyjnego jest regulowana. Wydajność źródła prądowego referencyjnego jest utrzymywana za pomocą modułu sterującego na wartości k -krotnie mniejszej od wydajności źródła prądowego sygnałowego lub równej wydajności źródła prądowego sygnałowego. Jednocześnie pojemność każdego kondensatora licznikowego jest k -krotnie mniejsza od podwojonej pojemności kondensatora o największej pojemności w zestawie kondensatorów.

Zaletą rozwiązania jest utrzymanie zdolności samotaktowania całego procesu przetwarzania, który nie wymaga stosowania energochłonnego źródła sygnału zegarowego. W rozwiązaniu zapewniono także trwałe połączenie dolnych okładek wszystkich kondensatorów z masą układu. Dzięki powyższemu eliminuje się lub znacząco ogranicza wpływ większości pojemności pasożytniczych na dokładność otrzymywanych wyników procesu przetwarzania.

Dzięki wielokrotnemu używaniu tych samych dwóch kondensatorów licznikowych w układzie zmniejszono liczbę niezbędnych kondensatorów oraz towarzyszących im przełączników. Spośród kondensatorów wykorzystywanych w znanym rozwiązaniu zbędne stały się te o największych pojemnościach, zajmujące największą ilość powierzchni w strukturze monolitycznej. Dla współczynnika linearyzacji $r = 2, 3, 4$ sumaryczna pojemność niezbędnych kondensatorów jest zredukowana o, odpowiednio: 25%, 62,5%, 81,25%. W takim samym stopniu jest zmniejszana powierzchnia zajmowana przez te elementy w układzie monolitycznym. Zredukowana jest także ilość energii czerpanej ze źródła zasilania i związanej z napełnianiem kondensatorów. Dla współczynnika linearyzacji $r = 2, 3, 4$ jej uśredniona wartość maleje o, odpowiednio: 28,75%, 32,81%, 41,02%. Dalsze zwiększanie wartości współczynnika linearyzacji r poprawia wymienione parametry, ale równocześnie prowadzi do zwiększenia wielokrotności wykorzystywania kondensatorów licznikowych i związanego z tym podniesienia poboru energii dynamicznej. Średnia liczba przełączeń stanu układu, która w znanym rozwiązaniu wynosi zawsze $n+1$, dla współczynnika linearyzacji $r = 2, 3, 4$ rośnie o, odpowiednio: 0,25, 1,375, 4,438.

Zastosowanie źródła prądowego referencyjnego o zmniejszonej wydajności pozwala wielokrotnie zredukować pojemność obu kondensatorów licznikowych, która w przeciwnym przypadku stanowi ponad dwie trzecie sumarycznej pojemności wszystkich niezbędnych kondensatorów. Proporcjonalnie do tymczasowej redukcji wydajności źródła prądowego referencyjnego maleje ilość powierzchni i energii wymaganej przez kondensatory licznikowe.

Przedmiot wynalazku jest objaśniony w przykładach wykonania na rysunku, gdzie przedstawiono:

- Fig. 1 – układ w stanie oczekiwania na pojawienie się początku przetwarzanego interwału czasu,
- Fig. 2 – wzajemne relacje odcinka czasu referencyjnego RT i odcinka czasu sygnałowego ST dla przetwarzanego interwału czasu o długości nie wykorzystującej pełnej pojemności licznika C_t ,
- Fig. 3 – wzajemne relacje odcinka czasu referencyjnego RT i odcinka czasu sygnałowego ST dla przetwarzanego interwału czasu o długości wykorzystującej pełną pojemność 3-bitowego licznika C_t .

Zgodnie z wynalazkiem układ do bezzegarowego i bezpośredniego przetwarzania interwału czasu na słowo cyfrowe, w pierwszym przykładowym rozwiązaniu (Fig. 1), zawiera moduł sterujący CM wyposażony w wejście przetwarzanego interwału czasu I_n , wyjście zakończenia przetwarzania RDY, wejście referencyjne I_{nR} oraz wejście sygnałowe I_{nS} . Moduł sterujący CM jest ponadto wyposażony w wyjście referencyjne P_R , wyjście sygnałowe P_S , wyjścia sterujące $P_{n-r-1, \dots, P_0}$, dwa wyjścia licznikowe P_{n-r} oraz wyjście n -bitowego wyjściowego słowa cyfrowego B. Wyjściowe słowo cyfrowe B zawiera r najbardziej znaczących bitów $b_{n-1, \dots, b_r}$ oraz $n-r$ najmniej znaczących bitów $b_{n-r-1, \dots, b_0}$. Parametr r jest przy tym stopniem linearyzacji, a jego najkorzystniejsze wartości wynoszą: 2, 3 lub 4. Moduł sterujący CM zawiera także r -bitowy licznik C_t , którego wyjścia są połączone z wyjściami r najbardziej znaczących bitów $b_{n-1, \dots, b_{n-r}}$ wyjściowego słowa cyfrowego B.

Wejście referencyjne I_{nR} modułu sterującego CM jest połączone z wyjściem komparatora referencyjnego K_R , a wejście sygnałowe I_{nS} modułu sterującego CM jest połączone z wyjściem komparatora sygnałowego K_S . Wyjście referencyjne P_R modułu sterującego CM jest połączone z wejściem sterującym źródła prądowego referencyjnego I_R , a wyjście sygnałowe P_S modułu sterującego CM jest połączone z wejściem sterującym źródła prądowego sygnałowego I_S . W tym przykładowym układzie wydajność źródła prądowego referencyjnego I_R jest taka sama jak wydajność źródła prądowego sygnałowego I_S . Wyjścia sterujące $P_{n-r-1, \dots, P_0}$ modułu sterującego CM są połączone, odpowiednio, z wejściami sterującymi przełączników zestawu $S_{n-r-1, \dots, S_0}$. Każde wyjście licznikowe P_{n-r} modułu sterującego CM jest połączone z wejściem sterującym innego z dwóch przełączników licznikowych S_{n-r} .

Wejście nieodwracające komparatora referencyjnego K_R jest połączone z szyną referencyjną R oraz wyjściem źródła prądowego referencyjnego I_R , którego wejście jest połączone z napięciem zasilania U_{DD} . Wejście odwracające komparatora referencyjnego K_R jest połączone z napięciem progowym U_{TH} . Wejście nieodwracające komparatora sygnałowego K_S jest połączone z szyną sygnałową S oraz wyjściem źródła prądowego sygnałowego I_S , którego wejście jest połączone z napięciem zasilania U_{DD} . Wejście odwracające komparatora sygnałowego K_S jest połączone z napięciem progowym U_{TH} oraz wejściem odwracającym komparatora referencyjnego K_R .

Zestaw kondensatorów CS zawiera $n-r$ kondensatorów $C_{n-r-1, \dots, C_0}$, a pojemność każdego kolejnego kondensatora $C_{n-r-1, \dots, C_0}$ zestawu kondensatorów CS jest dwukrotnie mniejsza od pojemności kondensatora bezpośrednio poprzedzającego. Dolna okładka każdego kondensatora $C_{n-r-1, \dots, C_0}$ zestawu kondensatorów CS jest połączona z masą układu. W tym przykładowym układzie pojemność każdego z dwóch kondensatorów licznikowych C_{n-r} jest taka sama i jednocześnie dwukrotnie większa od pojemności kondensatora C_{n-r-1} o największej pojemności w zestawie kondensatorów CS. Dolna okładka każdego z dwóch kondensatorów licznikowych C_{n-r} jest połączona z masą układu.

Górna okładka każdego kondensatora $C_{n-r-1, \dots, C_0}$ zestawu kondensatorów CS jest połączona, odpowiednio, ze stykiem ruchomym przełącznika zestawu $S_{n-r-1, \dots, S_0}$. Pierwszy styk nieruchomy każdego przełącznika zestawu $S_{n-r-1, \dots, S_0}$ jest połączony z szyną referencyjną R. Drugi styk nieruchomy każdego przełącznika zestawu $S_{n-r-1, \dots, S_0}$ jest połączony z masą układu. Trzeci styk nieruchomy każdego przełącznika zestawu $S_{n-r-1, \dots, S_0}$ jest natomiast połączony z szyną sygnałową S.

Górna okładka każdego z dwóch kondensatorów licznikowych C_{n-r} jest połączona ze stykiem ruchomym innego z dwóch przełączników licznikowych S_{n-r} . Pierwszy styk nieruchomy każdego przełącznika licznikowego S_{n-r} jest połączony z szyną referencyjną R. Drugi styk nieruchomy każdego przełącznika licznikowego S_{n-r} jest natomiast połączony z masą układu.

Zgodnie z wynalazkiem układ do bezzegarowego i bezpośredniego przetwarzania interwału czasu na słowo cyfrowe, w drugim przykładowym rozwiązaniu, różni się tym od pierwszego, że wydajność źródła prądowego referencyjnego I_R jest regulowana. Wydajność źródła prądowego referencyjnego I_R jest utrzymywana za pomocą modułu sterującego CM na wartości pięciokrotnie mniejszej od wydajności źródła prądowego sygnałowego I_S lub równej wydajności źródła prądowego sygnałowego I_S . Ponadto pojemność każdego kondensatora licznikowego C_{n-r} jest taka sama i jednocześnie pięciokrotnie mniejsza od podwojonej pojemności kondensatora C_{n-r-1} o największej pojemności w zestawie kondensatorów CS.

W poniższym opisie przebiegu przetwarzania przyjęto następujące oznaczenia:

- x jest indeksem kondensatora C_x z zestawu kondensatorów CS, ładowanego aktualnie za pomocą źródła prądowego referencyjnego I_R ,
- y jest indeksem kondensatora C_y z zestawu kondensatorów CS, ładowanego aktualnie za pomocą źródła prądowego sygnałowego I_S ,

z jest indeksem kondensatora C_z , którego pojemność jest aktualnie największa wśród nieładowanych jeszcze kondensatorów zestawu kondensatorów CS.

Bezzegarowe i bezpośrednie przetwarzanie interwału czasu na słowo cyfrowe, realizowane według wynalazku w pierwszym przykładowym układzie (Fig. 1), przebiega następująco. Przed rozpoczęciem procesu przetwarzania moduł sterujący CM przy pomocy sygnału z wyjścia referencyjnego P_R powoduje wyłączenie źródła prądowego referencyjnego I_R , zaś przy pomocy sygnału z wyjścia sygnałowego P_S moduł sterujący CM powoduje wyłączenie źródła prądowego sygnałowego I_S . Przy pomocy sygnałów z wyjść sterujących $P_{n-r-1}, \dots, P_0$ moduł sterujący CM powoduje przełączenie przełączników zestawu $S_{n-r-1}, \dots, S_0$ w drugie położenie i tym samym połączenie górnych okładek wszystkich kondensatorów $C_{n-r-1}, \dots, C_0$ zestawu kondensatorów CS z masą układu, wymuszając całkowite rozładowanie wszystkich kondensatorów $C_{n-r-1}, \dots, C_0$ zestawu kondensatorów CS. Przy pomocy sygnałów z obu wyjść licznikowych P_{n-r} moduł sterujący CM powoduje przełączenie obu przełączników licznikowych S_{n-r} w drugie położenie i tym samym połączenie górnych okładek obu kondensatorów licznikowych C_{n-r} z masą układu, wymuszając całkowite rozładowanie obu kondensatorów licznikowych C_{n-r} . Następnie moduł sterujący CM rozpoczyna kontrolowanie stanu wejścia przetwarzanego interwału czasu I_n w celu wykrycia początku przetwarzanego interwału czasu T .

W chwili t_1 wykrycia przez moduł sterującego CM początku przetwarzanego interwału czasu T , sygnalizowanego na wejściu przetwarzanego interwału czasu I_n , moduł sterujący CM rozpoczyna kontrolowanie stanu wejścia przetwarzanego interwału czasu I_n w celu wykrycia końca przetwarzanego interwału czasu T . Równocześnie moduł sterujący CM wprowadza wyjście zakończenia przetwarzania RDY w stan nieaktywny oraz zeruje stan licznika C_t . Następnie moduł sterujący CM rozpoczyna odmierzenie zgrubne początkowego fragmentu SRT odcinka czasu referencyjnego R_T metodą liniową (Fig. 2). Moduł sterujący CM wybiera wpiery dowolny z dwóch kondensatorów licznikowych C_{n-r} oraz przełącznik licznikowy S_{n-r} i wyjście licznikowe P_{n-r} przypisane wybranemu kondensatorowi licznikowemu C_{n-r} . Następnie moduł sterujący CM powoduje przy pomocy sygnału z wybranego wyjścia licznikowego P_{n-r} przełączenie wybranego przełącznika licznikowego S_{n-r} w pierwsze położenie i tym samym połączenie górnej okładki wybranego kondensatora licznikowego C_{n-r} z wyjściem źródła prądowego referencyjnego I_R . Jednocześnie, przy pomocy sygnału z wyjścia referencyjnego P_R , moduł sterujący CM powoduje włączenie źródła prądowego referencyjnego I_R . Moduł sterujący CM rozpoczyna odmierzenie interwału licznikowego C_l (Fig. 2). Napięcie referencyjne U_R narastające na wybranym kondensatorze licznikowym C_{n-r} , ładowanym za pomocą źródła prądowego referencyjnego I_R , porównuje się za pomocą komparatora referencyjnego K_R z napięciem progowym U_{TH} . Gdy napięcie referencyjne U_R osiągnie wielkość napięcia progowego U_{TH} , wówczas, na podstawie sygnału wyjściowego komparatora referencyjnego K_R , moduł sterujący CM kończy odmierzenie interwału licznikowego C_l . W tym celu moduł sterujący CM powoduje przy pomocy sygnału z wybranego wyjścia licznikowego P_{n-r} przełączenie wybranego przełącznika licznikowego S_{n-r} w drugie położenie i tym samym odłączenie górnej okładki wybranego kondensatora licznikowego C_{n-r} od wyjścia źródła prądowego referencyjnego I_R oraz jednoczesne połączenie górnej okładki wybranego kondensatora licznikowego C_{n-r} z masą układu, wymuszając całkowite rozładowanie tego kondensatora.

Jeżeli podczas odmierzenia interwału licznikowego C_l moduł sterujący nie wykryje końca przetwarzanego interwału czasu T , wówczas moduł sterujący CM inkrementuje zawartość licznika C_t (Fig. 2 i Fig. 3). Następnie moduł sterujący CM sprawdza nową zawartość licznika C_t . Jeżeli którykolwiek z bitów tego licznika ma wartość zero, co oznacza, iż stan licznika nie osiągnął swej maksymalnej wartości, wówczas moduł sterujący CM rozpoczyna odmierzenie kolejnego interwału licznikowego C_l (Fig. 2). W tym celu moduł sterujący CM wybiera inny kondensatorów licznikowych C_{n-r} niż ładowany bezpośrednio wcześniej oraz przełącznik licznikowy S_{n-r} i wyjście licznikowe P_{n-r} przypisane temu kondensatorowi licznikowemu C_{n-r} . Przy pomocy sygnału z wybranego wyjścia licznikowego P_{n-r} moduł sterujący CM powoduje przełączenie wybranego przełącznika licznikowego S_{n-r} w pierwsze położenie, a zatem połączenie górnej okładki wybranego kondensatora licznikowego C_{n-r} z wyjściem źródła prądowego referencyjnego I_R i tym samym rozpoczęcie ładowania wybranego kondensatora licznikowego C_{n-r} . Moduł sterujący CM powtarza czynności związane z odmierzeniem interwałów licznikowych C_l aż do zakończenia odmierzenia interwału licznikowego C_l , podczas którego moduł sterujący CM wykryje koniec przetwarzanego interwału czasu T (Fig. 2) lub gdy po inkrementacji zawartości licznika C_t moduł sterujący CM sprawdzi, iż nowa zawartość licznika C_t składa się wyłącznie z bitów o wartości jeden (Fig. 3).

W obu wymienionych przypadkach najbardziej znaczącym r bitom $b_{n-1}, \dots, b_{n-r}$ wyjściowego słowa cyfrowego B moduł sterujący CM przypisuje ostateczną wartość za pomocą wyjść r -bitowego licznika Ct . Jednocześnie moduł sterujący rozpoczyna precyzyjne odmierzenie końcowego fragmentu ERT odcinka czasu referencyjnego RT metodą kompensacji wagowej (Fig. 2 i Fig. 3). Moduł sterujący CM wybiera w pierw z zestawu kondensatorów CS kondensator C_z , którego pojemność jest aktualnie największa wśród nieładowanych jeszcze kondensatorów $C_{n-r-1}, \dots, C_0$ zestawu kondensatorów CS . Następnie moduł sterujący CM powoduje przy pomocy sygnału z wyjścia sterującego P_z przełączenie przełącznika zestawu S_z w pierwsze położenie i tym samym połączenie górnej okładki kondensatora C_z z wyjściem źródła prądowego referencyjnego I_R . Moduł sterujący CM rozpoczyna odmierzenie interwału referencyjnego. Napięcie referencyjne U_R narastające na kondensatorze C_x , ładowanym za pomocą źródła prądowego referencyjnego I_R , porównuje się za pomocą komparatora referencyjnego K_R z napięciem progowym U_{TH} . Gdy napięcie referencyjne U_R osiągnie wielkość napięcia progowego U_{TH} , wówczas, na podstawie sygnału wyjściowego komparatora referencyjnego K_R , moduł sterujący CM kończy odmierzenie interwału referencyjnego. W tym celu moduł sterujący CM powoduje przy pomocy sygnału z wyjścia sterującego P_x przełączenie przełącznika zestawu S_x w drugie położenie i tym samym odłączenie górnej okładki kondensatora C_x od wyjścia źródła prądowego referencyjnego I_R oraz jednoczesne połączenie górnej okładki kondensatora C_x z masą układu, wymuszając całkowite rozładowanie tego kondensatora. Równocześnie moduł sterujący CM przypisuje bitowi b_x wartość jeden, jeżeli podczas ładowania za pomocą źródła prądowego referencyjnego I_R kondensatora C_x nie rozpoczęto ładowania kolejnego kondensatora za pomocą źródła prądowego sygnałowego I_s . W przeciwnym przypadku moduł sterujący CM przypisuje bitowi b_x wartość zero. Jednocześnie moduł sterujący CM rozpoczyna odmierzenie kolejnego interwału referencyjnego. W tym celu moduł sterujący CM wybiera z zestawu kondensatorów CS kondensator C_z , którego pojemność jest aktualnie największa wśród nieładowanych jeszcze kondensatorów $C_{n-r-1}, \dots, C_0$ zestawu kondensatorów CS . Następnie moduł sterujący CM powoduje przy pomocy sygnału z wyjścia sterującego P_z przełączenie przełącznika zestawu S_z w pierwsze położenie, a zatem połączenie górnej okładki kondensatora C_z z wyjściem źródła prądowego referencyjnego I_R i tym samym rozpoczęcie ładowania tego kondensatora. Czynności te powtarza się aż do momentu t_3 zakończenia odmierzenia odcinka czasu referencyjnego RT .

W chwili t_2 wykrycia końca przetwarzanego interwału czasu T przez moduł sterujący CM , sygnalizowanego na wejściu przetwarzanego interwału czasu I_n , moduł sterujący CM rozpoczyna precyzyjne odmierzenie odcinka czasu sygnałowego ST metodą kompensacji wagowej (Fig. 2 i Fig. 3). Moduł sterujący CM wybiera w pierw z zestawu kondensatorów CS kondensator C_z , którego pojemność jest aktualnie największa wśród nieładowanych jeszcze kondensatorów $C_{n-r-1}, \dots, C_0$ zestawu kondensatorów CS . Następnie moduł sterujący CM powoduje przy pomocy sygnału z wyjścia sterującego P_z przełączenie przełącznika zestawu S_z w trzecie położenie i tym samym połączenie górnej okładki kondensatora C_z z wyjściem źródła prądowego sygnałowego I_s . Jednocześnie, przy pomocy sygnału z wyjścia sygnałowego P_s , moduł sterujący CM powoduje włączenie źródła prądowego sygnałowego I_s . Moduł sterujący CM rozpoczyna odmierzenie interwału referencyjnego. Napięcie sygnałowe U_s narastające na kondensatorze C_y , ładowanym za pomocą źródła prądowego sygnałowego I_s , porównuje się za pomocą komparatora sygnałowego K_s z napięciem progowym U_{TH} . Gdy napięcie sygnałowe U_s osiągnie wielkość napięcia progowego U_{TH} , wówczas, na podstawie sygnału wyjściowego komparatora sygnałowego K_s , moduł sterujący CM kończy odmierzenie interwału referencyjnego. W tym celu moduł sterujący CM powoduje przy pomocy sygnału z wyjścia sterującego P_y przełączenie przełącznika zestawu S_y w drugie położenie i tym samym odłączenie górnej okładki kondensatora C_y od wyjścia źródła prądowego sygnałowego I_s oraz jednoczesne połączenie górnej okładki kondensatora C_y z masą układu, wymuszając całkowite rozładowanie tego kondensatora. Równocześnie moduł sterujący CM przypisuje bitowi b_y wartość jeden, jeżeli podczas ładowania za pomocą źródła prądowego sygnałowego I_s kondensatora C_y rozpoczęto ładowania kolejnego kondensatora za pomocą źródła prądowego referencyjnego I_R . W przeciwnym przypadku moduł sterujący CM przypisuje bitowi b_y wartość zero. Jednocześnie moduł sterujący CM rozpoczyna odmierzenie kolejnego interwału referencyjnego. W tym celu moduł sterujący CM wybiera z zestawu kondensatorów CS kondensator C_z , którego pojemność jest aktualnie największa wśród nieładowanych jeszcze kondensatorów $C_{n-r-1}, \dots, C_0$ zestawu kondensatorów CS . Następnie moduł sterujący CM powoduje przy pomocy sygnału z wyjścia sterującego P_z przełączenie przełącznika zestawu S_z w trzecie położenie, a zatem połączenie górnej okładki kondensatora C_z z wyjściem źródła prądowego sygnałowego I_s i tym samym rozpoczęcie ładowania tego kondensatora. Czynności te powtarza się aż do momentu t_3 zakończenia odmierzenia odcinka czasu sygnałowego ST .

Odmierzanie odcinka czasu referencyjnego RT i odcinka czasu sygnałowego ST moduł sterujący CM kończy w chwili t_3 (Fig. 2 i Fig. 3), gdy podczas ładowania kondensatora C_0 o najmniejszej pojemności w zestawie kondensatorów CS moduł sterujący CM wykryje, albo na podstawie sygnału wyjściowego komparatora referencyjnego K_R , że napięcie referencyjne U_R narastające na kondensatorze C_x ładowanym za pomocą źródła prądowego referencyjnego I_R jest równe napięciu progowemu U_{TH} , albo na podstawie sygnału wyjściowego komparatora sygnałowego K_S , że napięcie sygnałowe U_S narastające na kondensatorze C_y ładowanym za pomocą źródła prądowego sygnałowego I_S jest równe napięciu progowemu U_{TH} . Moduł sterujący CM przy pomocy sygnału z wyjścia referencyjnego P_R powoduje wówczas wyłączenie źródła prądowego referencyjnego I_R i jednocześnie przy pomocy sygnału z wyjścia sygnałowego P_S moduł sterujący CM powoduje wyłączenie źródła prądowego sygnałowego I_S . Przy pomocy sygnałów z wyjść sterujących $P_{n-r-1}, \dots, P_0$ moduł sterujący CM powoduje przełączenie przełączników zestawu $S_{n-r-1}, \dots, S_0$ w drugie położenie i tym samym połączenie górnych okładek wszystkich kondensatorów $C_{n-r-1}, \dots, C_0$ zestawu kondensatorów CS z masą układu, wymuszając całkowite rozładowanie wszystkich kondensatorów $C_{n-r-1}, \dots, C_0$ zestawu kondensatorów CS . Równocześnie moduł sterujący CM powoduje przełączenie obu przełączników licznikowych S_{n-r} w drugie położenie i tym samym połączenie górnych okładek obu kondensatorów licznikowych C_{n-r} z masą układu, wymuszając całkowite rozładowanie obu kondensatorów licznikowych C_{n-r} . Następnie moduł sterujący CM wprowadza wyjście zakończenia przetwarzania RDY w stan aktywny. Jednocześnie moduł sterujący CM rozpoczyna kontrolowanie stanu wejścia przetwarzanego interwału czasu I_n w celu wykrycia początku kolejnego przetwarzanego interwału czasu T .

Bezzegarowe i bezpośrednie przetwarzanie interwału czasu na słowo cyfrowe, realizowane według wynalazku w drugim przykładowym układzie, różni się od realizowanego w pierwszym przykładowym układzie tym, że w czasie odmierzania początkowego fragmentu SRT odcinka czasu referencyjnego RT modułu sterującego CM przy pomocy sygnału z wyjść referencyjnego P_R utrzymuje wydajność źródła prądowego referencyjnego I_R na wartości pięciokrotnie mniejszej od wydajności źródła prądowego sygnałowego I_S . Natomiast w czasie odmierzania końcowego fragmentu ERT odcinka czasu referencyjnego RT modułu sterującego CM przy pomocy sygnału z wyjść referencyjnego P_R utrzymuje wydajność źródła prądowego referencyjnego I_R na wartości równej wydajności źródła prądowego sygnałowego I_S .

Zastrzeżenia patentowe

1. Układ do bezzegarowego i bezpośredniego przetwarzania interwału czasu na słowo cyfrowe, zawierający moduł sterujący wyposażony w wejście przetwarzanego interwału czasu, wyjście zakończenia przetwarzania, wejście referencyjne połączone z wyjściem komparatora referencyjnego i wejście sygnałowe połączone z wyjściem komparatora sygnałowego oraz wyjście referencyjne połączone z wejściem sterującym źródła prądowego referencyjnego i wyjście sygnałowe połączone z wejściem sterującym źródła prądowego sygnałowego, a także wyjścia sterujące połączone z wejściami sterującymi przełączników zestawu oraz wyjście n -bitowego wyjściowego słowa cyfrowego, zawierającego r najbardziej znaczących bitów oraz $n-r$ najmniej znaczących bitów, gdzie r jest stopniem linearyzacji, a ponadto wejście nieodwracające komparatora referencyjnego jest połączone z szyną referencyjną oraz wyjściem źródła prądowego referencyjnego, którego wejście jest połączone z napięciem zasilania, a wejście odwracające komparatora referencyjnego jest połączone z napięciem progowym, zaś wejście nieodwracające komparatora sygnałowego jest połączone z szyną sygnałową oraz wyjściem źródła prądowego sygnałowego, którego wejście jest połączone z napięciem zasilania, a wejście odwracające komparatora sygnałowego jest połączone z napięciem progowym oraz wejściem odwracającym komparatora referencyjnego, natomiast zestaw kondensatorów zawiera $n-r$ kondensatorów, przy czym pojemność każdego kolejnego kondensatora zestawu kondensatorów jest dwukrotnie mniejsza od pojemności kondensatora bezpośrednio go poprzedzającego, zaś dolna okładka każdego kondensatora zestawu kondensatorów jest połączona z masą układu, a górna okładka każdego kondensatora zestawu kondensatorów jest połączona ze stykiem ruchomym przełącznika zestawu przypisanego temu kondensatorowi, przy czym pierwszy styk nieruchomy każdego przełącznika zestawu jest połączony z szyną referencyjną, drugi styk nieruchomy każdego przełącznika zestawu jest połączony z masą układu,

zaś trzeci styk nieruchomy każdego przełącznika zestawu jest połączony z szyną sygnałową, **znamienny tym**, że moduł sterujący (CM) zawiera r -bitowy licznik (Ct), którego wyjścia są połączone z wyjściami r najbardziej znaczących bitów ($b_{n-1}, \dots, b_{n-r}$) wyjściowego słowa cyfrowego (B), a ponadto moduł sterujący (CM) jest wyposażony w wyjścia licznikowe (P_{n-r}), z których każde jest połączone z wejściem sterującym innego przełącznika licznikowego (S_{n-r}), natomiast ze stykiem ruchomym każdego przełącznika licznikowego (S_{n-r}) jest połączona górna okładka innego kondensatora licznikowego (C_{n-r}), zaś pierwszy styk nieruchomy każdego przełącznika licznikowego (S_{n-r}) jest połączony z szyną referencyjną R, a drugi styk nieruchomy każdego przełącznika licznikowego (S_{n-r}) jest połączony z masą układu, z którą połączona jest także dolna okładka każdego kondensatora licznikowego (C_{n-r}), przy czym pojemność każdego kondensatora licznikowego (C_{n-r}) jest taka sama.

2. Układ według zastrz. 1, **znamienny tym**, że stopień linearyzacji r jest liczbą naturalną, większą od jeden i mniejszą od liczby n bitów ($b_{n-1}, \dots, b_{n-r}, b_{n-r-1}, \dots, b_0$) wyjściowego słowa cyfrowego (B).
3. Układ według zastrz. 2, **znamienny tym**, że zawiera dwa kondensatory licznikowe (C_{n-r}).
4. Układ według zastrz. 3, **znamienny tym**, że wydajność źródła prądowego referencyjnego (I_R) jest taka sama jak wydajność źródła prądowego sygnałowego (I_S) i jednocześnie pojemność każdego kondensatora licznikowego (C_{n-r}) jest dwukrotnie większa od pojemności kondensatora (C_{n-r-1}) o największej pojemności w zestawie kondensatorów (CS).
5. Układ według zastrz. 3, **znamienny tym**, że wydajność źródła prądowego referencyjnego (I_R) jest regulowana i utrzymywana za pomocą modułu sterującego (CM) na wartości k -krotnie mniejszej od wydajności źródła prądowego sygnałowego (I_S) lub równej wydajności źródła prądowego sygnałowego (I_S) i jednocześnie pojemność każdego kondensatora licznikowego (C_{n-r}) jest k -krotnie mniejsza od podwojonej pojemności kondensatora (C_{n-r-1}) o największej pojemności w zestawie kondensatorów (CS).

Rysunki

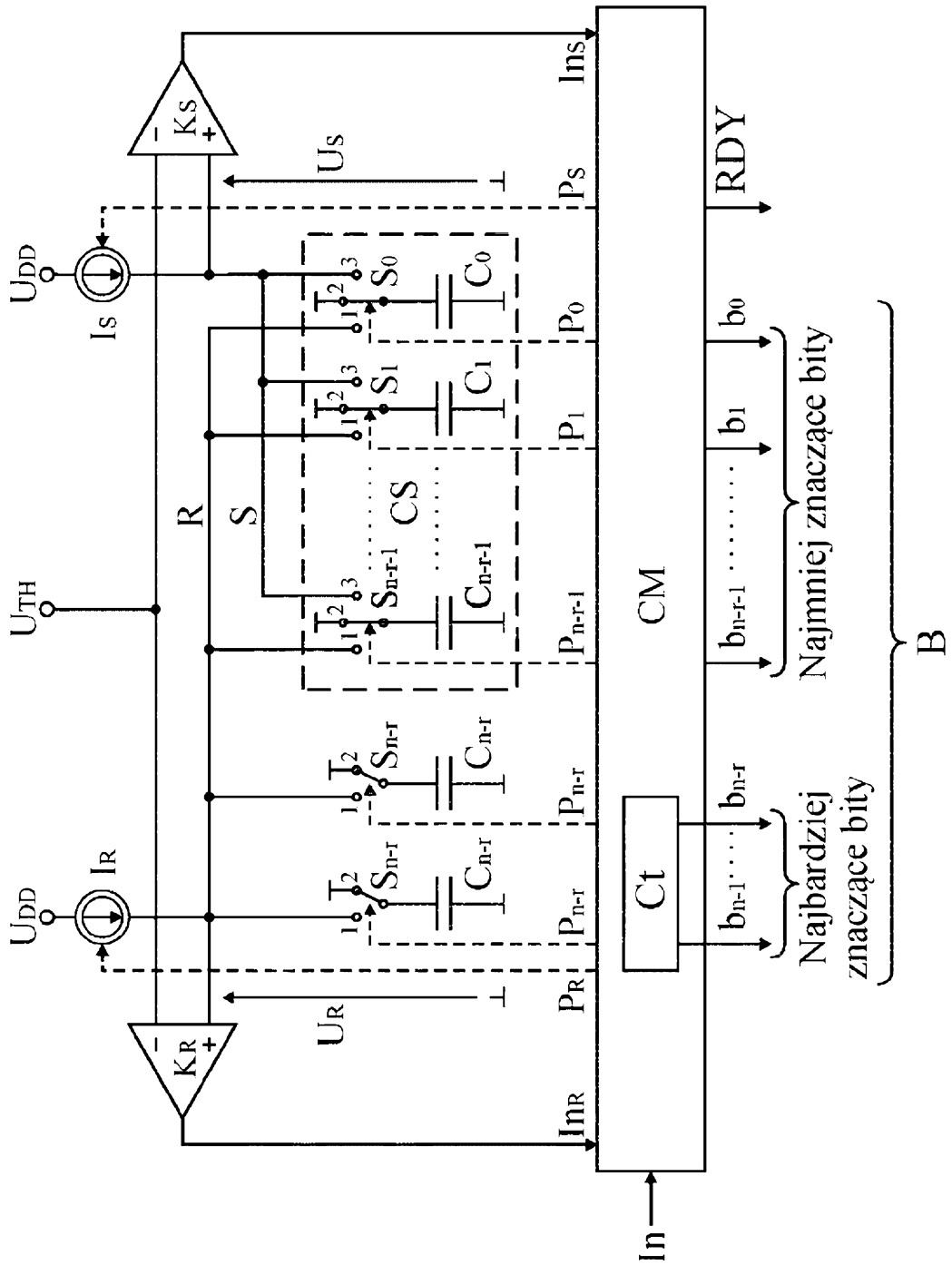

Fig. 1

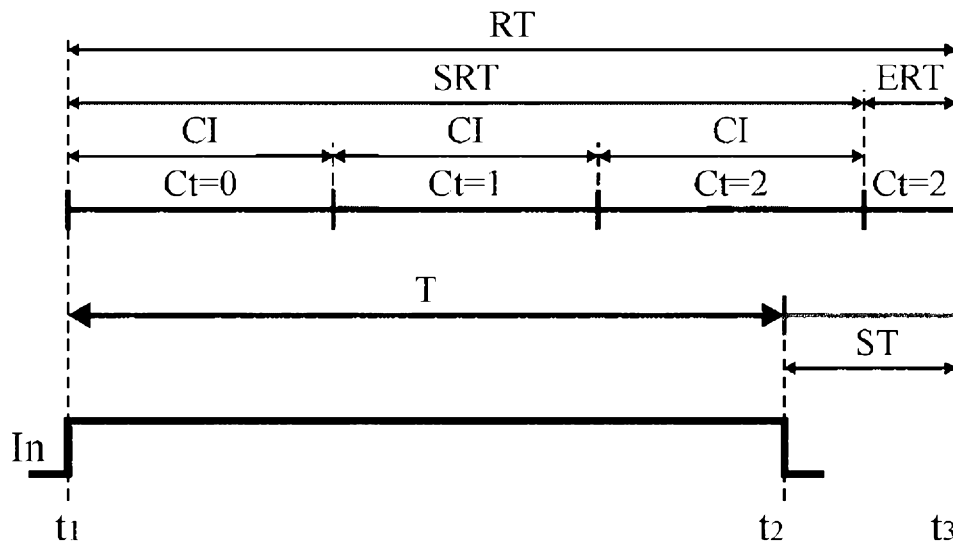

Fig. 2

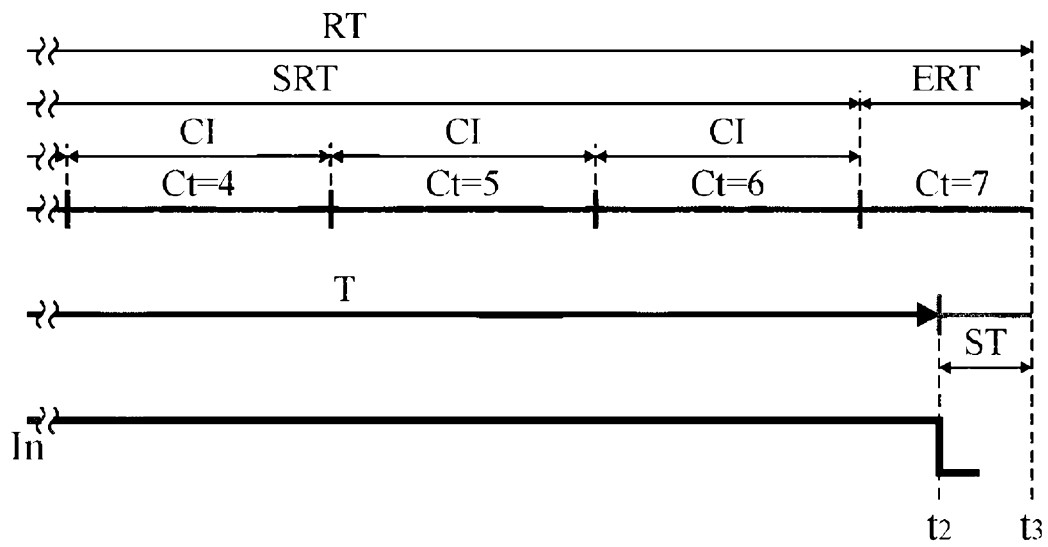

Fig. 3